

Nagy Imre hosszú árnyéka

2018 augusztus 25. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Ki is volt hát Nagy Imre? Nem makulátlan h?s, ahogyan a baloldali narratíva mutatja be, és nem gyilkos gazember, ahogyan a jobboldali.

A váratlanul fellángolt vitában, hogy tudniillik Nagy Imre nemzeti h?s vagy kommunista pribék volt-e, és egyáltalán, hogyan értékeljük személyét és munkásságát lassan három emberölt?vel az 1956-os forradalom után, kissé tanácstalanul állunk. És mint oly sokszor, ismét középen. Nem kényelemszereteb?l, nem azért, hogy megspóroljuk a gondolkodás luxusát, hanem mert a tények elrendezése után morális elemek is betüremkednek politikai, történelmi ítéletalkotásunkba. Nem kellene, hogy így legyen, ezek hiánya nélkül azonban foghíjas a történet.

Hogy Nagy Imre kommunista volt, maradt élete utolsó pillanatáig, evidencia. Nem akart, és talán nem is tudott volna kilépni a marxizmus-leninizmus egész életét átfonó rendszeréb?l. Snagovi levelei arról tanúskodnak, hogy a szocializmus utópiáját soha nem adta fel, és az a tény, hogy teoretikai és gyakorlati értelemben valamiféle más utat követett volna, csekély jelent?ség?. A meglév? sztálini irányzat helyett Buharin és Trockij is másfajta szocializmust ajánlott, ett?l függetlenül mégsem áldozatait, hanem tevékeny részesei, életre hívói annak a rendszernek, amely végül felfalta ?ket (Richard Pipes Trockijról azt írja, ? maga is sakálokhoz tartozott, vereségében pedig semmi emelkedettség nem volt, a mocskos politikai küzdelemben egyszer?en túljártak az eszén).

Mindez többé-kevésbé igaz Nagy Imrére is. Közéleti m?ködésének legnagyobb része igazolhatatlan: a svábok kitelepítésében, a padlássóprésekben játszott szerepe, és a többi multhatatlan és megbocsáthatatlan b?n mai megítélésének fontos része. Az sem igaz, hogy 1953-ban tekintélye és népszerűsége okán valamiféle emberarcú szocializmust képviselt volna. Nem azért került hatalomra, mert a dolgozók és a párt tagjai így kívánták, hanem mert Moszkvában éppen pártfogója, Lavrentij Berija állt nyeresre. Nagy Imre els? kormányzásának helyes intézkedései sem valamifajta emelkedett erkölcsi megfontolásból, hanem szovjet utasításra, szovjet mintára születtek. 1953-ban szorítani kellett a lazításon, mert a sztálinizmus elviselhetetlen teherként nehezedett Kelet-Európára. Magyarországon is etetni kellett a tehénkét, ha meg akarták fejni.

Nagy Imre életének fordulópontja természetesen 1956. Súlyos b?nökkel terhes életére addigra ráakódott a kommunista párttagok illúziója, hogy ? a jó választás a Ger?-féle szektások helyett. Csakhogy a magyar társadalom hatalmas tömegei a forradalom kirobbanásakor nem a finomuló színekkel tör?dtek, hanem az életükbe közvetlenül berobbant, valódi szabadság mámorát szívták magukba, és nagyjából-egészében minden kommunista gazember volt és maradt számukra. Abban a lázas két hétben Nagy Imre valóságos metamorfózison esett át, és nemcsak eljutott az elvtársaktól a honfitársakig, de – a körülmények hatására és bels? indíttatásból egyidej?leg – hajlandóságot mutatott az 1948-ban szétvert demokratikus intézményrendszerekhez való visszatéréshez is. Ami egy régi, szektás kommunistától elismerésre méltó, szép tett. És ez még akkor is igaz, ha eleinte akadályozta a fegyveres felkelés kiterjedését, és nyilvánvalóan az utolsó pillanatig idegenkedett a nemzeti ellenállástól, amelyet már nem lehetett a párt ellen?rzése alá vonni.

Hogy Nagy Imre nem egyszer?en számításból és félelemb?l tett hitet a társadalmi pluralizmus, a demokrácia mellett, fogságában, majd perében mutatkozott meg világosan. Ekkor írt leveleit, el nem küldött feljegyzéseit kett?s meggy?z?dés hatja át: a szocializmusba és a demokráciába vetett hit, amelyet – sikertelenül – ötvözni igyekeztek, részben saját, részben a párt vezet?inek meggy?zésére. Aztán már csak a végkifejlet maradt hátra, a halálos ítélet, amelyet felemelt fejjel, férfiasan fogadott. Máig húzóó h?skultuszának ez a kétségtelenül heroikus pillanat az alapja: akinek csak ez marad meg a kusza életpályából, joggal látja hérosznak Nagy Imrét. Aki viszont az egész életm?vet vizsgálja, nem idealizálja a pillanatot. És nem rosszmájúságból, csak a tények rögzítésének szándékával írjuk, hogy perében elmondott szavait filmrészletek, részletes feljegyzések örökítették az utókorra. Mindez nem adatott meg azoknak a százazreknek, akiket – Nagy Imre cinkos jóváhagyásával – málenkij robotra, gulágra, Recskre hurcoltak, akiket agyonvertek, mert két hold földjük volt, vagy éppen nem megfelelő társadalmi osztályba születtek, ezért kellett elpusztulniuk.

Nagy Imre személyes tragédiája, hogy az események túlléptek rajta. A felkel?k nem bíztak benne, ahogyan ? sem azokban. Kés?bb a párt vezet?i sem bíztak benne, és mert kellemetlen tanúnak bizonyult, kivégezték.

Ki is volt hát Nagy Imre? Nem makulátlan h?s, ahogyan a baloldali narratíva mutatja be, és nem gyilkos gazember, ahogyan a jobboldali. Életének 62 évében olyan hangsúlyeltolódások vannak, amelyek árnyalt és méltányos történelmi ítélet után kiáltanak. A szobra elhelyezése körüli viták azonban pontosan jelzik a közéleti távolságokat, amelyek a fenti ítélet kialakítását elfogadhatatlanná teszik sokak számára. Éppen ezért nem maradt más, mint pironkodva a történelem legf?bb hasznára mutassunk: minden múltbéli esemény, minden múltban megesett élettörténet csakis annyiban érdemes a figyelmünkre, amennyiben azokból valamennyit a saját korunkban is hasznosítani tudunk. Ki-ki döntse el, hogy megteszi-e Nagy Imrét 1956 vezéregyéniségének, hogy éppen az ?

életének tanulságaiból építkeznek-e 2018-ban.

Az én választásom: nem. Az 1957 januárjában megjelent Time magazin címlapján aligha véletlenül a magyar szabadságharcos, és nem Nagy Imre az el?z? év embere. Hogy miért, arról érdemes elgondolkodnunk.

Szentesi Zöldi László - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló